בטומאה ישנה מאי שנא חלבין וביאת מקדש דמודו ליה דאם רצה יאמר מזיד הייתי טומאה ישנה נמי מתרץ דיבוריה דאם רצה יאמר לא עמדתי בטומאתי אלא טבלתי אמר רבינא לעולם בטומאה ישנה וכגון דאמרי ליה עדים אכלת קדשים בטומאת הגוף והוא אמר להון לא נטמאתי דהכא לא מתריץ דיבוריה דליכא למימר לא עמדתי בטומאה א) אבל טבלתי מאי אמר להון טבלתי ואכלתי כי אמר להון הכי איתכחש ליה דבוריה קמא מיהא בטומאת ב) מגעו אמר רב נחמן הלכה כר' יהודה אמר רב יוסף לא ג) אמרה אלא בינו לבין עצמו ולעצמו אמר ר"ל מודה ר"מ לחכמים שאם א*אמרו לו שנים בעלת שפחה חרופה והוא אומר לא בעלתי מהימן דאי בעי אמר להון לא גמרתי ביאתי אמר רב ששת מודה ר"מ לחכמים ב) בנזיר טמא שאמרו לו שנים נטמאת והוא אומר לא נטמאתי פטור דאי בעי אמר נשאלתי על נזירי אמר אביי מודה רבי מאיר לחכמים שאם אמרו לו שנים יודע אתה בעדות פלוני והוא אומר לא ידעתי פטור (א) דאי בעי אמר ד) לא נתכוונתי לעדות: אכל חלב וחלב בהעלם אחת [כו']: מתקיף לה ר' זירא אמאי אינו חייב אלא חטאת אחת והא ב' זיתי חלב אכל א"ל אביי העלמות ה) מחולקות והכא העלם אחד הוא דאיכא איכא דמקשי ליה הכי טעמא דהעלם אחת הא בשתי העלמות חייב שתים אמאי שם חלב אחד הוא אמר ליה אביי העלמות ו) מחולקין: אכל חלב ודם פיגול ונותר חייב כו': ממין אחד חייב פשיטא ה) אמר ריש לקיש משום בר תוטיני כגון שאכלו בשני תמחויין ואליבא דרבי יהושע דאמר תמחויין ז) מחולקין מהו דתימא כי אמר ר' יהושע לא שנא לקולא ולא שנא לחומרא קמ"ל דחייב אלמא לחומרא אמר לקולא לא אמר איכא דאמר ח) על סיפא משני מינין פטור פשיטא אמר ריש לקיש משום בר תוטיני כגון שאכלו בשני תמחויין ואליבא דר' יהושע דאמר תמחויין ט) מחולקין דמהו דתימא כי אמר ר' יהושע לחומרא אמר לקולא לא אמר קמ"ל מב' מינין פטור מאי מב' מינין ממין אחד הוא ואמאי קרי ליה ב' מינים משום י) דאכלו בב' תמחויין וקתני פטור אלמא ל"ש לקולא ול"ש לחומרא קאמר רבי יהושע מדסיפא מין אחד ושני תמחויין רישא מין אחד ותמחוי אחד פשיטא אמר רבינא כגון שהיתה לו ידיעה בינתיים ואליבא דרבן גמליאל ו) דאמר אין ידיעה לחצי שיעור דתנן ז) הכותב שתי אותיות בשתי העלמות אחת שחרית ואחת ערבית ר"ג מחייב וחכמים ח) פוטרין רבן גמליאל סבר אין ידיעה לחצי שיעור ורבנן סברי ט) יש ידיעה לחצי שיעור: **מתני'** כמה ישהא יא) י) באוכלין כאילו אוכל קליות דברי ר"מ וחכמים אומרים כ) עד שישהא מתחלה ועד סוף כדי אכילת פרס יב) חייב א*אבל אוכלין טמאין ל) ושתה משקין טמאין מ) שתה רביעית יין ונכנס למקדש ושהה כדי אכילת פרס חייב נ) רבי יג) אליעזר אומר אם פסק בה או אם נתן בו מים כל שהוא פטור: **גמ'** איבעיא להו יד) ר"מ לחומרא קאמר או לקולא קאמר לחומרא קאמר והכי קתני כאילו אוכל קליות דאפילו כוליה יומא ואף על גב דמתחלה ועד סוף יותר מכדי אכילת פרס כיון דמשכיה אכילתיה מחייב ואמרו ליה רבנן דעד שישהא בכדי אכילת פרס הוא דחייב יותר מכדי אכילת פרס פטור טו) או דלמא לקולא קאמר טז) דהכי קתני כאילו אוכל קליות והוא דלא איפסיק ביני וביני אבל יז) דאיפסיק ביני וביני אע"ג דמתחלה ועד סוף בכדי אכילת פרס פטור ואמרו ליה רבנן כיון דמתחלה ועד סוף בכדי אכילת פרס הוא חייב ת"ש וחכמים אומרים עד שישהא יח) בכדי אכילת פרס מתחלה ועד סוף

אי

בטומאה ישנה יט) איכא מיגו אלא טעמא משום דאדם נאמן על עצמו הילכך היכא דליכא קרבן כ) הכי אכל בטומאה גרידתא לא: **אמר רבינא לעולם.** טעמא משום מיגו בחלבין וביאת מקדש איכא מיגו דלא נכנסתי שוגג אלא מזיד וגבי טומאה דלא מודו ליה משום דליכא מיגו ואע"ג דשייך ביה קרבן כא) ואיכא טומאה ישנה דלית בה מיגו כגון אמרו לו אכלת קדשים כב) כו' ו): (ב) **לא אמר.** ר' יהודה שהוא נאמן וטהור אלא לאכול טהרות ביתו ובין עצמו אבל לפני אחרים לא יאכל דלמא אתי לזלזולי בטהרות: **לעצמו.** נאמן לאכול טהרות שהוא נוגע דאדם נאמן על עצמו כג) אבל לאחרים לא יאכילם: **מודה ר"מ כו'.** כד) אבל מיגו דמתניתין לא אמר דנוח לו לשקר לומר לא אכלתי מעשות רשע ולומר מזיד היה: **נשאלתי.** לחכם על נדרי והתיר נטמאתי והכי קאמינא לא נטמאתי בעודי כה) בנדרי: **יודע אתה בעדות.** והוא השביעו ולא הודה וחייב כו) אתה קרבן שבועת העדות מיגו דמצי למיפטר נפשיה בהיתרא ולומר מאי לא ידעתי דקאמינא לא נתכוונתי להיות עד: **חלב וחלב.** שני זיתי חלב: ה"ג **העלמות מחלקין: ממין אחד חייב.** אסיפא דמתניתין קאי דקתני שני חצאי זיתים ממין אחד חייב פשיטא: **מהו דתימא כי אמר ר' יהושע.** לקמן בהאי פירקא) כז) (שני חצאי זיתים ממין אחד חייב) תמחויין מחלקין: **בין לקולא.** כגון אכל שני חצאי זיתים בשני תמחויין לא מצטרפין: **בין לחומרא.** דאם אכל שני זיתים בשני תמחויין בהעלם אחד חייב שתים קמ"ל ממין אחד חייב אפילו בשני תמחויין ולא פליג ר' יהושע: (ג) כח) **קמ"ל.** דלחומרא קאמר: ה"ג **משני מינין פטור פשיטא. ומדסיפא** דאין מצטרפין מיירי במין אחד ושני תמחויין מכלל דרישא דקתני ממין אחד חייב דמצטרפין מין אחד ותמחוי אחד קאמר פשיטא: **אין ידיעה לחצי שיעור.** אכל חצי שיעור ונודע לא הויא ידיעה לחלק דאם חזר ואכל חצי שיעור מצטרפין: **הכותב שתי אותיות.** הויא מלאכה בשבת: **מתני' כמה ישהא האוכלן.** לשני חצאי זיתים דאמר מצטרפין: **כאילו אוכל קליות.** משערין אותן כאילו נתפרדו לפירורין דקין כקליות ואוכלן אחת אחת וכשיעור אותה שהייה מצטרפים: **פרס.** מפרש בעירובין (דף פב:) ככר שהוא משלש לקב חציה לבית המנוגע. חצי ככר הוא פרס לשון פרוסה והוא ד' ביצים: **אבל אוכלין טמאין.** נפסל גופו מן התרומה אם אכל חצי פרס כדאמרינן בעירובין בפרק כיצד משתתפין (שם) וחצי חציה לפסול את הגויה: **נכנס למקדש.** ארביעית יין קמהדר דמשום אוכלין טמאין לא מחייב אכילת מקדש: ***אם הפסיק בה.** כט) שלא שתה בבת אחת רביעית יין: **גמ' לחומרא.** כאילו אוכל קליות אחת אחת בסמוך זו לזו בההוא משערים שאם אכל כחצי זית והפסיק ולאחר ל) אותה שעה אכל חצי זית אחר אף אם שהה מתחלה ועד סוף יותר מכדי אכילת לא) פרס בסמוך זו לזו מצטרפין ואפילו הוי האי שיעורא כולי יומא: **א"ד לקולא קאמר.** דהכא ס"ל כרבנן דבטפי מאכילת פרס לא מצטרף והכי מדמי לקליות דאם לא הפסיק בינתים אלא כאכילת קליות שדרכן לאוכלן זו סמוך לזו מצטרף ואם הפסיק לא מצטרף אפילו בכדי אכילת פרס:

קרבן היינו כשאין עדים מכחישין (ד) דאם אמר אכלתי חלב בשוגג והעדים מעידים שבאותו היום שאומר שאכל ובאותה שעה התרו בו או שמעידין שהיה שומן לא מחייב קרבן לב) (מטותיה) [מפומיה] ובעדים שאין פיו מכחישן חייב דאפילו בעד אחד חייב כדמשמע הכא ועוד אדרבה עדים עדיפי טפי מפיו שהרי עדים מחייבין אותו אפילו פיו מכחישן דעד כאן לא פטרי רבנן רק מטעם מיגו אבל אי מכחיש להו בהדיא חייב קרבן ותו מאי משני ר' חייא כר"מ ס"ל אפילו כרבנן נמי שהרי מחייבין היכא דלא מתרץ דיבוריה לג):

מדסיפא מין אחד ושני תמחויין כו'. אבל לעיל דאוקי רישא במין אחד ושני תמחויין לא דייק מכלל דסיפא משני מינין שני מינין ממש כגון חלב ודם דליכא למימר תנא סיפא אגב רישא אבל רישא אגב סיפא לא לד) תנא: **דאמר** אין ידיעה לחצי שיעור. והא דקרי ליה העלם אחד לר"ג הוא דלא חשב ידיעה לחצי שיעור ומכל מקום תני ליה לאשמועינן דאפילו בהעלם אחד משני מינין פטור:

מתחלה ועד סוף כדי אכילת פרס. מהכא משמע דלתרי גווני מיירי שיעור פרס חדא לענין הפסקה שאם הפסיק בין אכילה לאכילה כשיעור פרס אין מצטרף וחדא כדאמרי' בעלמא (פסחים דף מד.) שאם נתן כזית תרומה בשיעור פרס דחולין ואכלן שהוא חייב עליה:

אוכלין טמאין כו'. אית ספרים דגרסי שקצים ורמשים מיירי ול"ת תיפוק ליה מכי נגע בהו טמא ויש לומר דתחב לו חבירו בבית הבליעה:

תוספות דאי בעי אמר לא גמרתי ביאה. שהעדים אין מעידין אלא כל המעשה אבל גבי חלב לאו כל המעשה אלא שלא היו יודעין מה היה בלבו ובנזיר נמי אע"פ שראו כל המעשה אפשר שמעולם לא הוי מותר מפא"כ בחלב שהוא מחובר ולענין עדות אפשר שלא היה כל הגדה שלא נתכוין להעיד וקרא כתיב והוא עד: **לא** נתכוונתי להעיד. מכאן אמר רבי וכן דן הלכה למעשה דעדים ששמעו הדבר מפי בעלי מעשה אך לא נתכוונו להעיד ולא דאגלו גם לגוש עדות אין נעדיומן כלום אם נאים אחר זמן להעיד בפני ב"ד: **שאכלן** בב' תמחויין. ורישא אבל חלב וחלב מיתוקמא בתמחוי אחד וחלב ופיגול ונותר נמי בתמחוי אחד חייב על כל אחד ואחד שהרי ג' שמות הן מיהו תימה אדמפליג בין חלב וחלב לחלב ופיגול ונותר לפלוג בחלב וחלב גופיה בין תמחוי א' לב' תמחויין וליכא למימר משום דבעי למיתני סיפא זה אומר ממין א' וכו' והא דתני זה אומר במינין הרבה כו' הלא אומר משכחת לה נמי במין אחד כגון בב' תמחויין ומצי למימר דה"ק תומר במינין הרבה דלעולם חייב על כל אחד ואחד בין תמחוי אחד בין ב' תמחויין לאפוקי מין א' בתמחוי א' לא מחייב אלא חדא:

עין משפט נר מצוה

יא א מיי' פ"ט מהלכות שגגות הלכה ד:
יב ב מיי' פ"ט מהלכות נזירות הלכה יח:
יג ג מיי' פ"ו מהל' שגגות הלכה ט:
ד (מיי' שם):
יד ה מיי' שם הל' א ופ"י מהל' תרומות הלכה ג:
טו ו מיי' פ"ד מהל' טומאת אוכלין הלכה א:
טז ז מיי' שם הלכה ב:
יז ח מיי' פ"א מה' ביאת מקדש הל' א:

מוסף רש"י

תוטיני. שם אדם (שבת סא.). **בשני תמחויין.** שני מיני תבשיל. אחד צלי ואחד שלוק (שם). **תמחויין מחלקין.** לאוכל שני זיתים בהעלם אחד בשני תמחויין לחייבו שתי חטאות (שם). **אחת שחרית ואחת ערבית.** כיון דהוי"ל שהות בינתים כדי לידע, הוה ליה כשתי העלמות (שבת קה.). **אין ידיעה לחצי שיעור.** ולא הויא ידיעה שבינתים לחלק שלא יצטרפו (לקמן טז.). **יש ידיעה לחצי שיעור.** לחלק כדי שלא יצטרף עמו חצי האחר (שבת קה.).

שיטה מקובצת

א) בטומאה אלא טבלתי תיבת אבל נמחק: ב) בטומאת מגע אמר רב נחמן אמר רב הלכה: ג) לא אמר ר' יהודה אלא: ד) לא נתכוונתי לעדות. והלשון תמוה דרוב עדיות לא בעו כוונה דאין צריך לומר אתם עדי אלא בהוראה אבל בכל שאר עדיות אם ראו הדבר אף בלא כוונת העדות יכולין להעיד וא"כ אמאי פטור כיון שראוי להעיד וצ"ע. הרא"ש ז"ל: א) דילמא ר"ל לא היו זכורים בשעה שהשביעם. גליון מהרי"ו: ה) העלמות מחלקין והכא: ו) העלמות מחלקין אות ר' ומחיבת אבל עד תיבת ממין נמחק: ז) תמחויין מחלקין מהו אות ר' נמחק: ח) דאמרי אסיפא משני תיבת על נמחק: ט) מחלקין דמהו אות ר' נמחק: י) משום דאכלה בעין שני מינין בב': יא) ישהא האוכלן כאילו: יב) פרס אבל (תיבת חייב נמחק) אבל אוכלין כו' חייב. לא קאי אאוכלין טמאין ואמשקין טמאין דהא לית בהו טומאה דאורייתא אלא אשתה רביעית יין לבד קאי ואינך משום דין דשהה בכדי אכילת פרס תנינהו הכא א"נ י"ל דחייב אכולהו קאי ומאי חייב דקתני מכות מרדות. תוס': יג) ר' אליעזר אומר אם הפסיק בה או אם נתן לתוכו מים: יד) עי' בחדושין: טו) או דילמא לקולא. לפרש"י היכא דבלא הפסיק הם שוים ר"מ ורבנן לפטור ביותר מכדי אכילת פרס וי"ש לפרש בע"א היכא דלא הפסיק אפילו כולי יומא מחייב בין לר' מאיר בין לרבנן ובהפסיק פליגי דלר"מ פטור אם הפסיק אפילו פורתא כיון דלא אכלו בלי הפסק כדרך אכילת קליות דדרך לאכלו בסמוך זו לזו. תוס': טז) קאמר והכי קתני אות ר' [illegible]

[illegible]

מסורת הש"ס

א) [לעיל ד: שבת סא.], ב) [לקמן יג. שבת עא: קב. קה.], ג) שבת קה. [ולקמן טז:], ד) [ל"ל האוכלן קך ליחא בתוספתא שבתוספתא], ה) [יותר נראה דל"ל רבי אלעזר], ו) [ע"ב ל"ה], ז) [דף טז:].

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאי בעי אמר. נ"ב ועיין מסכת שבועות רים ד' ל"ז: (ב) רש"י ד"ה אמר רבינא וכו' קדשים כו' הס"ד ואח"כ מ"ה לא אמרן לא אמר: (ג) ד"ה בין לחומרא וכו' ולא פליג רבי יהושע לקולא דלחומרא קאמר הס"ד: (ד) תוס' ד"ה (כצ"ל) ואותיות כי מכחישן אותו דאם אמר וכו' לא מחייב קרבן ובעדים כשאין פיו מכחישן נמי חייב כצ"ל ותיבת משיתיה נמחק:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אם הפסיק כו'. עיין יומא דף פח ע"א תוד"ה מדסבל:

רבינו גרשום

תחת כבש ודלי ודלות כמה הוי חד מיני דדלות דפרידה היינו חצי ריבע דינר וחצי רובע דינר יש בו כ"ד פרוטות א"כ חד משיתסר היינו פרוטה ופלגא ואמאי קתני עשירית האיפה בפרוטה: אמר רבינא מולה מילתא. בין דלות בין דלי דלות כיולדת ילוך דמביא פרידה אחת (תחתן) כבש ולא קתני חד משיתסר כדאמרת אלא חד מתלתין ותרין: והכי קאמר מדחס רחמנא על דלות למיהוי חד מן ל"ב בסלע. כדאמרן דהיינו כ"ד פרוטות הס נמי על דלי דלות למיהוי חד מן ל"ב בדלות דהיינו חד מייז דהיינו י"ב פרוטות ושיתסר פ"ב פרוטות היינו פרוטה נמי ריבעא: אי הכי. נמצא עשירית האיפה פרוטה נמי ריבעא: אין הכי נמי ובציר מפרוטה הוי והאי דקתני מיכן לעשירית האיפה בפרוטה דלאו אורח ארעא לאייתויי פחות מפרוטה למקדש: מה בין שפחה לבין כל העריות כו' לא בעונש שכל העריות או במיתת ב"ד או בכרת וכאן במלקות: וכל העריות בזכר דמחייב בין זכר בין נקבה והשפחה בנקבה ולא בזכר דאין חייב בעבד: וחייב על כל ביאה וביאה. מה שאין כן בשפחה שמביא קרבן אחד על ביאות הרבה: לאתרא בקראי בהקראה כדתנן גדול שבדיינין מקרא בשעת מלקות אם לא תשמור לעשות והפלא ה' את מכותך: תהא בביקור. באומר היינו מלקות כדתנן אין אוסרין אותו כו': בזמן שהאשה לוקה. שהיא גדולה והוא גדול האיש מביא קרבן: אין האשה לוקה. שהיא קטנה אין האיש מביא קרבן אע"פ שהוא גדול: מכדי עד הכא. או חופשה לא ניתן לה באיש קא משתעי אשר ישכב את אשה שכבת זרע וכתוב ברישא כו': הכי קאמר אם בביקורת תהיה. שהיא גדולה ובוגרת ומתכונת: והביא הוא את אשמו כשהיא בביקורת: ואיסא הוא. לא לקי דמעשיה קרא בקורת תהיה היא ולא הוא: והביא את אשמו כתיב. ולא והביאה את אשמה: לעולם אינו חייב קרבן אלא על שפחה בעולה. שנתבעלה קודם לכן: חרופה. כגון הרימות שנשתנו מתחלתן: אם תכתיש. שכבר נכתשה היא על ידי בעילה ונשתנית כהרימות: להוציא נשיהם. נכריות בימי עזרא: שפחות חרופות בעלו דחייבין עליה איל אשם: ר' ישמעאל אומר. זו היא שפחה ודאי שאינה פדויה כלל: כל העריות מפורשות. בתורה היאך חייבן משווייר אין לנו שלא נתפרש בתורה אלא זו בלבד שבחציה שפחה וחציה בת חורין חייב ולא באחרת וראב"ע היינו ר' עקיבא (קא בעין) [כדאמרן] בגמרא לקמן: אי לא נפדתה יכול כולה לא נפדתה כלל ת"ל והפדה: ומאורסה לעבד עברי. דכתיב נחרפת לאיש דחרופה נמי היינו לשון קדושין כדאמר במסכת קידושין [ב]חרופתי (יריעתי) מאורסת לישראל ליכא למימר דכיון דחציה שפחה אסורה לבן ישראל אבל עבד עברי מותר בין בשפחה כנענית בין בישראלית: דברה תורה כלשון בני אדם. ודלא נפדתה כלל: בשלמא ר' ישמעאל כו'. בשלמא לר' עקיבא לא איצטריך [ג]למיפר ולא קמ"ל רבותא דכיון דחציה בת חורין ראויה לינשא לעבד עברי אלא לר' ישמעאל לעבד עברי אמאי דכתיב כי לא חופשה מכלל דהוא חופש. ראינו כנעני אלא עברי: בשלמא מתוך סבירא לי' דדברה תורה כלשון בני אדם. כדאמרינן הכרת תכרת ר' אלעזר אמר דברה תורה כלשון בני אדם והכא שאני דמכרי כו': אם אינו ענין לדידה האי כי לא חופשה דהא כתיב והפדה לא נפדתה תנהו ענין לדידיה דאינו חופש דהיינו כנעני הוא: אחד גדול ואחד קטן. או הזכר או הנקבה: קטן פטור. והבא על שפחה חרופה קטן חייב באמהא אמאי: וכאן בשפחה חרופה גדול נמי פטור כשהיא קטנה: מ"ט דהא מיקשינן להדדי כדאמרי' לעיל אם בביקורת תהיה היא והביא הוא את אשמו: גומר בשפחה מיחייב. דאיכא שכבת זרע בגמר ביאה: קא מיכוונא (היא) מיחייב בין היא ובין הוא: מ"ט דשכבת זרע כתיב. והיא אינה מורעת אלא בברוכה: ותו אי בשפחה קא תנית ניעור כישן מאי ניהו דהיינו ניהו מתכוין כשאין מתכוין. תניעור כמתכוין וישן אינו כמתכוין: [ד]איפסוקיא. להא ברייתא הוא"ל וליכא לתרוצה: עשו גומר בשלא ברוכה בשפחה

א) ע"כ שייך לדף י' ע"ב. ב) נראה דל"ל האומר חרופתי מקודשת. ג) נראה דל"ל לא איצטריך קרא לגופי דע"כ מיירי בעבד עברי דכיון דחציה בת חורין אינה ראויה לינשא אלא לעבד עברי. ד) ע"כ שייך לדף יא ע"א.

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones